

Ugyanezekben a nyelvekben találunk egy harmadik VO/VX típust, amiben az ige utáni összetevő a fókuszált (3).

- (3) dolgán
[Kontextus]: "Ki lehet ez?" - gondolta a férfi.'
Ojbon-ton bik-pit u: ičči-te.
lék kihajol-pst2.3sg víz gazda-poss3sg
'A VÍZ SZELLEME hajolt ki a léken át.' (AkEE_19900810_PearlBeard_flk.013)

A nganaszan, dolgán és evenki nyelvekben az ige utáni és az ige előtti fókusz aránya megközelítőleg azonos az SOV/SVX szórendi aránnyal. A posztverbális fókuszra mindig kötelező (prominens) hangsúly esik, amelyet ereszkedő intonációs kontúr követ.

Az észak-szibériai nyelvekben tehát ige utáni pozícióban állhat magyarázó hozzáfűzés, háttérbe helyezett (ti. nem fókuszált) összetevő és fókusz. E három típusnak a vizsgált nyelvekben való előfordulási mintázata alapján azt látjuk, hogy bővül azon diskurzusbeli funkciók köre, amelyek megjelenhetnek az igét követő pozícióban. Ez a bővülést lehet a bizonyítéka egy éppen zajló SOV>SV*X mondatszerkezeti változásnak, amelyben a vizsgált nyelvek eltérő állomást képviselnek.

Irodalom

- Asztalos E. – Gugán K. – Mus N. 2017. Uráli VX szórend: nyenyec, hanti és udmurt mondatszerkezeti változatok. In É. Kiss K. – Hegedűs A. – Pintér L. (Szerk.), *Nyelvelmélet és diakrónia* 3, 30–62. Budapest–Piliscsaba: PPKE BTK.
- Comrie, B. 1981. *The Languages of the Soviet Union*. Cambridge: CUP.
- Däbritz, C.L. 2018. *Focus position in SOV ~ SVO-varying languages – Evidence from Enets, Nganasan and Dolgan*. Presentation at the 7th International Conference on Samoyed Studies, Tartu, October 26–27.
- Grenoble, L. A. 2000. Morphosyntactic change: the impact of Russian on Evenki. In Gilbers & Nerbonne & Schaeken (eds.), *Languages in Contact*. 105–20. Amsterdam/Atlanta: Rodopi.
- Pakendorf B. 2010. Contact and Siberian Languages. In Hickey, R. (Ed.) *The Handbook of Language Contact*. 714–737. Malden/ Mass: Wiley-Blackwell.